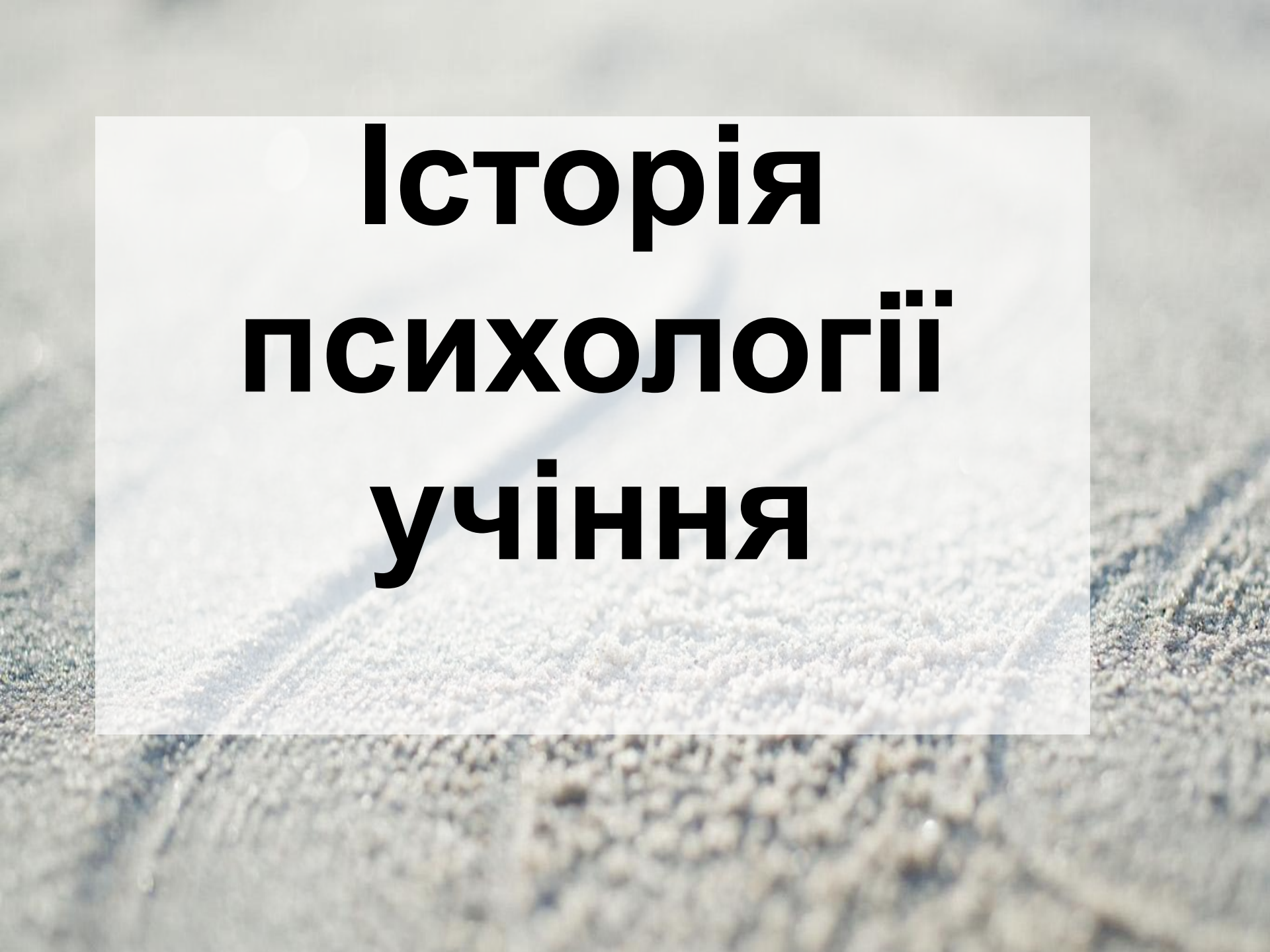

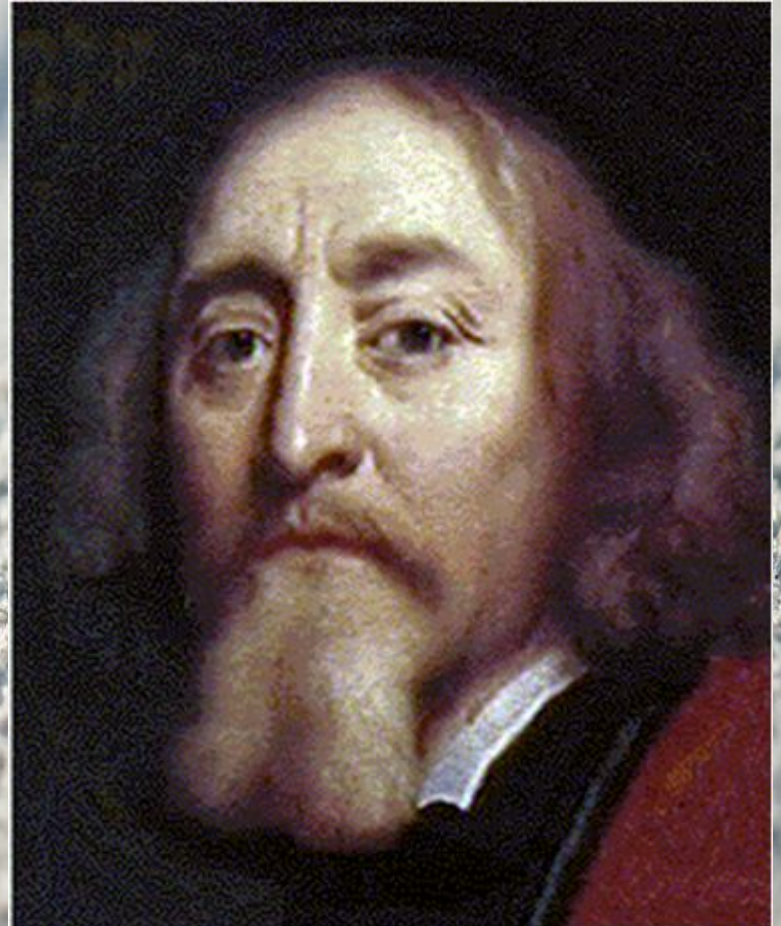
The background of the slide is a photograph of a beach. In the foreground, there is a wide expanse of light-colored sand. In the middle ground, gentle waves with white foam are washing onto the shore. The sky is bright and slightly hazy. The overall tone is calm and serene.

Психологія учіння

The background of the slide is a photograph of sand dunes. The sand is light-colored and has distinct ridges and valleys. A white rectangular box is centered on the image, containing the title text in black.

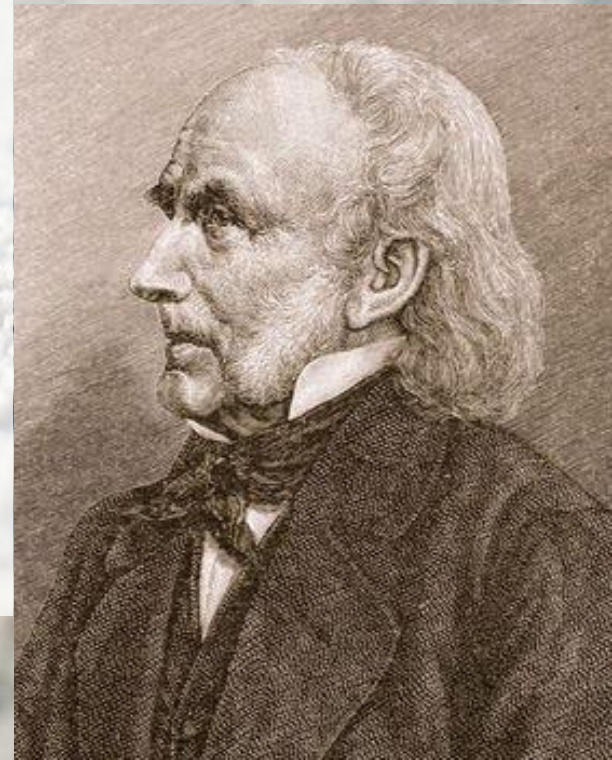
Історія психології учіння

- Вивчення учіння має довгу історію. Однією з перших концепцій учіння є концепція Я.А. Коменського. Я.А. Коменський розумів учіння як набуття знань з різних дисциплін, уміння розв'язувати різні задачі, уміння виконувати дії з використанням знань. Основним компонентом учіння у концепції Я.А. Коменського є розуміння.

- І.Ф. Герbart, В.А. Дістервег розрізняли процеси учіння як засвоєння знань, здобуття знань, умінь та навичок з різних наукових дисциплін та розвиток як вдосконалення пізнавальних процесів.

К.Д. Ушинський розумів процес учіння як рух від сприймання до розуміння. Основним механізмом засвоєння знань, утворення понять є мисленнєва здатність оперувати образами об'єктів, явищ зовнішнього світу. К.Д. Ушинський розгорнуто та системно описав фактори, що зумовлюють процес учіння. До них відносяться свідомість, самостійність, наочність, послідовність та систематичність, готовність, повторення та вправляння.

Поняття про учіння

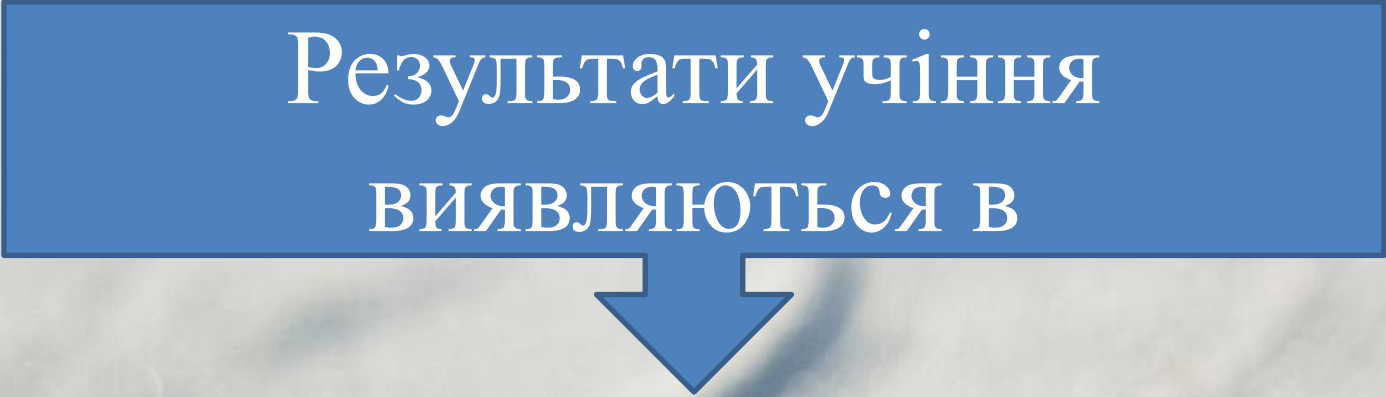
- У психологічній науці існує декілька понять, які мають відношення до здобуття людиною життєвого досвіду у вигляді знань, умінь і навичок: учіння, учбова діяльність, научіння, навчання. **Учіння - власні активні дії учня, спрямовані на розвиток своїх здібностей, знань, умінь і навичок та способів їх набуття.**

Метою учіння як різновиду діяльності та засобу
психічного розвитку індивіда є

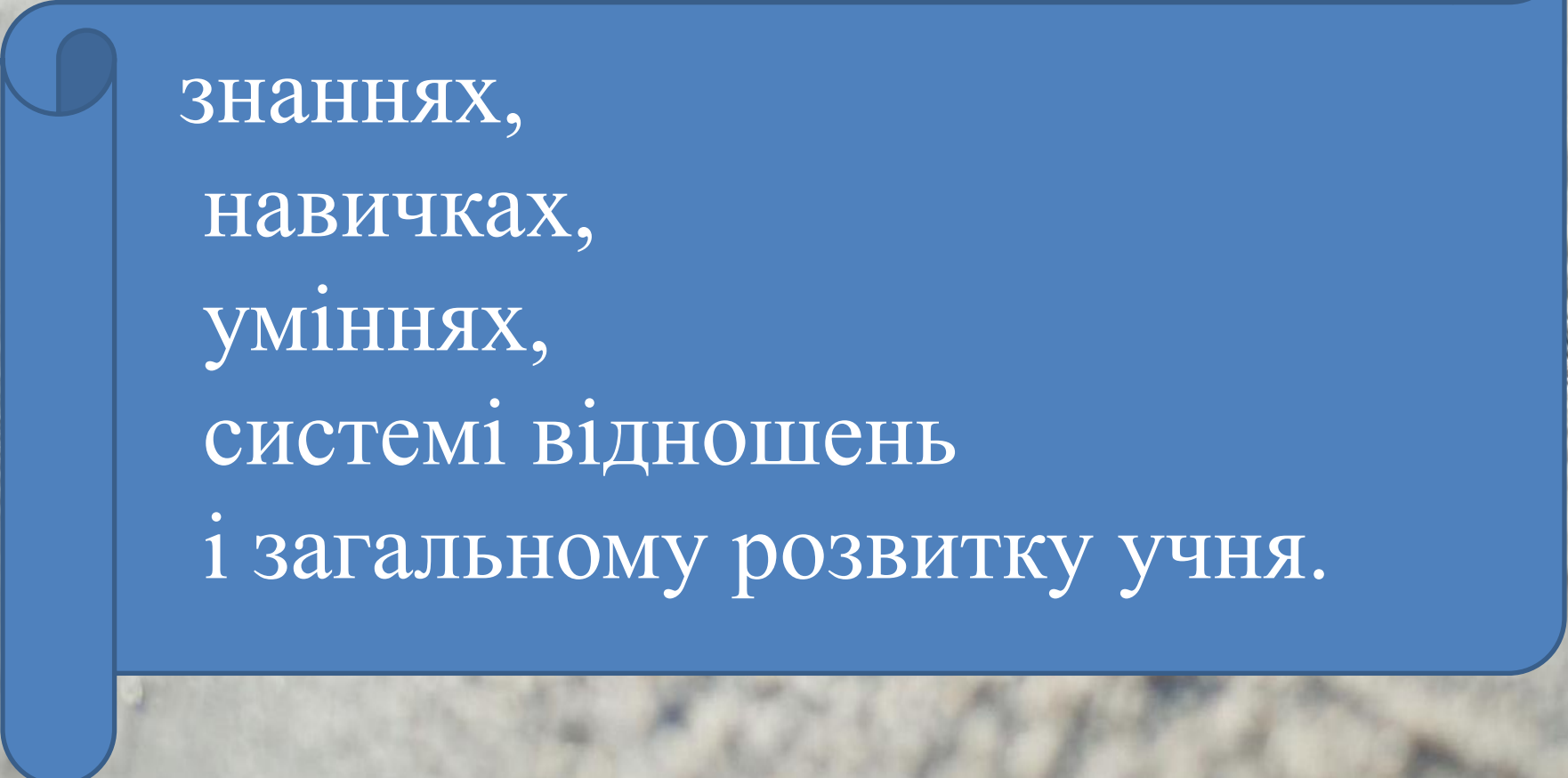
пізнання, збирання та опрацювання набутої інформації;
самостимулювання до пошуку, рішення учбових задач,
самооцінки учбових досягнень;

усвідомлення особистісного смислу й соціальної значущості
культурних цінностей і людського досвіду, процесів та явищ
оточуючої дійсності.

Результати учіння
виявляються в

знаннях,
навичках,
уміннях,
системі відношень
і загальному розвитку учня.

Ефективність учіння
зумовлена спадковістю,
оточуючим середовищем,
історичним і генотичним
чинниками, діяльністю та
мовою. Тобто окрім
спадкового чинника на
засвоєння знань
безпосередньо впливають
умови, в яких відбувається
учіння, а також мета і потреби
особистості.

Форми і види учіння

Форми
учіння

```
graph TD; A[Форми учіння] --> B[Гностична]; A --> C[Практична]; B --> D[Зовнішня]; B --> E[Внутрішня];
```

Гностична

Практична

Зовнішня

Внутрішня

до зовнішньої і внутрішньої діяльності відносяться різні види учіння:

Предметне- маніпулювання предметами, зважування, опрацювання, збирання, розбирання, вимірювання;

Перцептивне -розглядання, спостереження, слухання;

Символічне-зображення, висловлення, позначення, називання, словесний опис.

До внутрішньої перцептивної діяльності відносять:

перцептивні дії О.В.Запорожець, В.П.Зінченко - зорове вивчення предмета, відбір орієнтирів, конструювання образу;

- мнемічні дії (запам'ятовування) /О.О.Смирнов, О.М. Леонтьєв - упорядкування, організація, виділення смислових зв'язків, схематизація, повторення тощо;

- розумові або інтелектуальні операції О.М.Леонтьєв, П.Я.Гальперін, М.О.Менчинська, Ж.Піаже та ін.- аналіз, синтез, ототожнення, вирізнення, абстрагування, узагальнення, кодування, декодування тощо.

Види учіння

- **1. За видом набутого пізнавального досвіду учіння може бути:** узагальнене – конкретне; чуттєве (екстероцептивне і пропріоцептивне) – раціональне (емпіричне і теоретичне); репродуктивне – творче.
- **2. За умовами перебігу учіння розрізняють:** організоване; стихійне.
- **3. За характером учіння може мати як позитивну так і негативну забарвленість:** цілеспрямоване, довільне – нецілеспрямоване, мимовільне; усвідомлене – неусвідомлене; активне – пасивне; довготривале – короткочасне; соціально обумовлене – вузько особистісне; активне – пасивне.

**Рівні учіння і
засвоєння
знань**

Когнітивний рівень учіння - це засвоєння певних знань і певних дій (вчинків). Характерним для цього рівня учіння є те, що:

- слова управляють учінням і діями людини так само, як і вплив зовнішнього світу;

- поряд з органічними потребами задовольняються й суспільно корисні потреби;

- активність характеризується усвідомленою метою, свідомим плануванням дій і передбаченням результатів, задоволенням у випадку досягнення мети.

Інтелектуальний рівень учіння - це такий рівень когнітивного учіння, під час якого відображуються не окремі, а загальні об'єктивні зв'язки, структури і відношення реальності чи діяльності - поняття. Засвоєння людиною понять, позначених словами, є одночасно й засвоєнням накопичених людством знань у процесі діяльності.

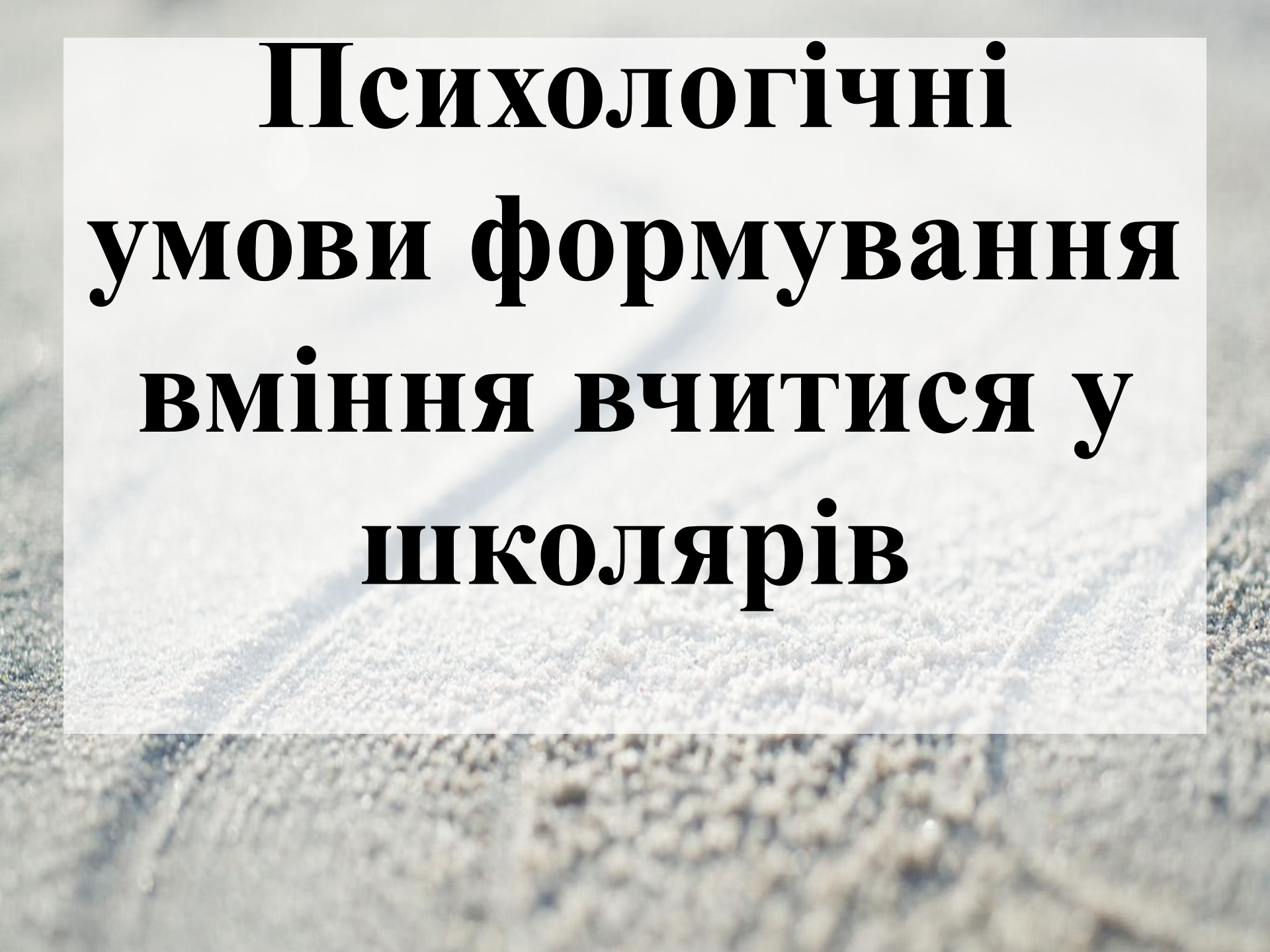

Поняття про навчальну діяльність та її види

- **Навчальна діяльність** - це процес здобуття людиною нових знань, умінь і навичок або змінення старих. Засобами учбової діяльності є інтелектуальні дії (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення), вербальні й невербальні засоби та знання. Способи дії: репродуктивні; проблемно-творчі; дослідницько-пізнавальні.

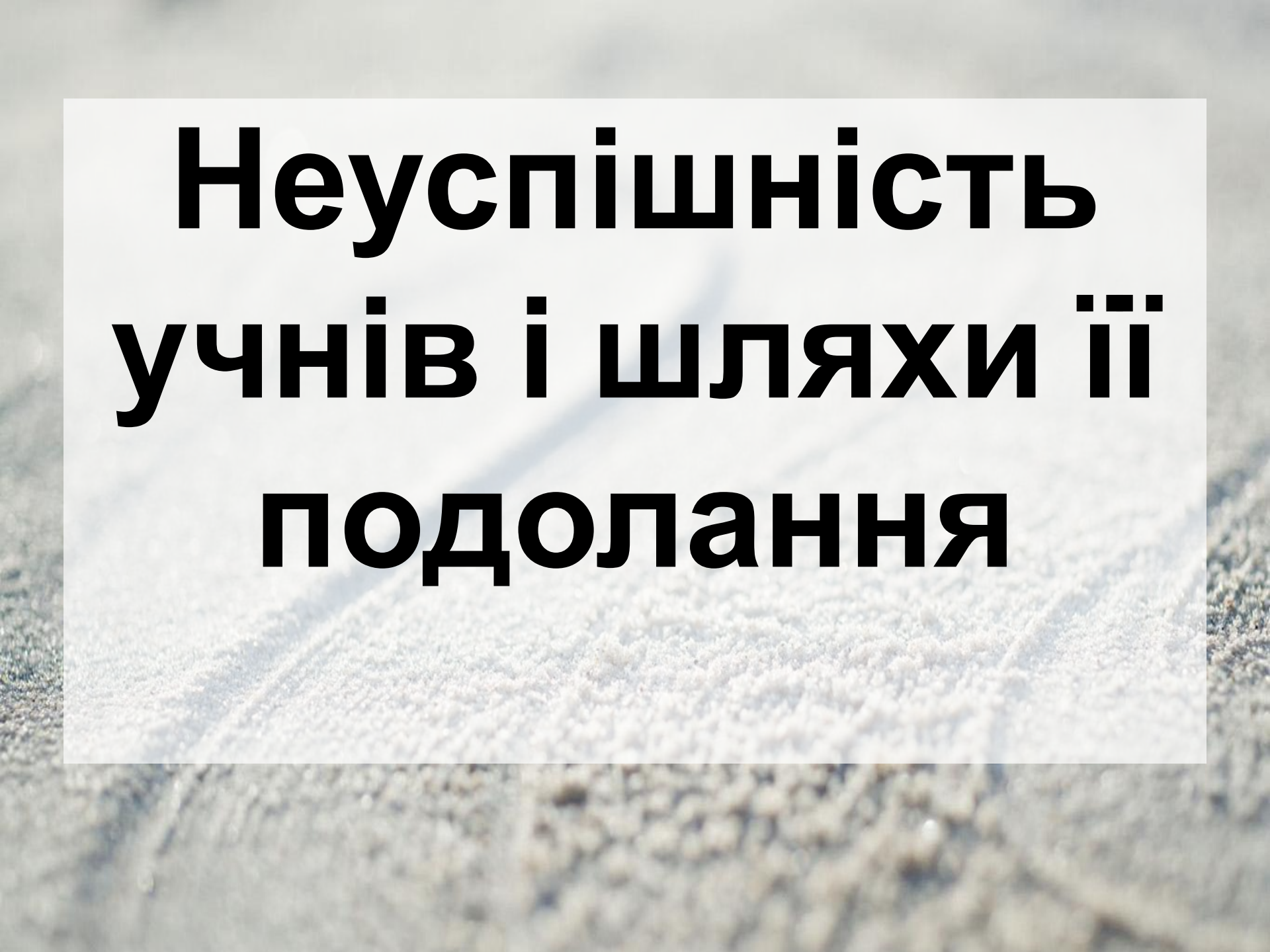
Основною суттю навчальної діяльності є:

- – оволодіння системами знань та оперування ними;
- – оволодіння системами узагальнених та індивідуальних дій, прийомів (способів) учбової роботи, шляхами їх перенесення та пошуку – уміннями й навичками;
- – розвиток мотивів учіння, формування мотивації та її смислу;
- – оволодіння способами управління своєю учбовою діяльністю та своїми психічними процесами (волею, емоціями та ін.).

Психологічні умови формування вміння вчитися у школярів

- Вміння вчитися передбачає самостійне виконання основних етапів навчальної діяльності: постановка цілі (цілепокладання), пошук засобів і способів її здійснення, розв'язання завдання (виконавча частина навчальної діяльності), контроль і оцінка ходу і результатів роботи. Оскільки в ланці виконавчих дій учень раніше набуває самостійності через поетапність і поступовість співпраці з вчителем більше уваги доцільно приділити роз'ясненню важливості ланок цілепокладання, контролю і оцінки, які є найбільш залежними від вчителя.

The background of the slide is a photograph of a sandy beach. A soft, out-of-focus shadow of a person walking is visible on the sand, extending from the upper left towards the center. The text is overlaid on a semi-transparent white rectangular area.

Неуспішність учнів і шляхи її подолання

- **Неуспішність** – невідповідність підготовки учнів вимогам змісту освіти, фіксована через певний період навчання (після вивчення розділу, наприкінці чверті, півріччя).

- **На думку Ю. Бабанського, причинами неуспішності учнів є**
слабкий розвиток мислення – 27%;
низький рівень навичок навчальної
праці – 18;
негативне ставлення до навчання – 14;
негативний вплив сім'ї, однолітків – 13;
прогалини у знаннях –11;
слабке здоров'я, втомлюваність – 9;
слабка воля, недисциплінованість – 8%.

Мотивація учіння

- **Мотив** — це сукупність зовнішніх і внутрішніх умов, які викликають активність суб'єкта і визначають її спрямованість. Поняття "мотив" часто співвідносять з поняттям "потреба".

• **Види мотивів розрізняють в залежності від:**

- 1) характеру участі у діяльності (усвідомлені, реально діючі мотиви);
- 2) часу зумовлення діяльності (тривала-коротка мотивація);
- 3) соціальної значущості (соціальні-вузькоособистісні);
- 4) включеності у діяльність або від таких мотивів, що знаходяться поза нею (широкі соціальні мотиви та вузькоособистісні мотиви); мотиви конкретного виду діяльності та інші.

Процес засвоєння як зміст учбової діяльності учнів

- Засвоєння має певні характерні особливості залежно від віку учнів. У зв'язку з цим воно може бути опосередкованим, репродуктивним та продуктивним. Так, у молодшому шкільному віці учні засвоюють навчальний матеріал, не змінюючи його структуру. У старшому шкільному віці учні трансформують навчальний матеріал, виробляють власну структуру відтворення його.

- Високий рівень засвоєння визначається здатністю учня до перенесення навчального матеріалу, до використання його в завданнях іншого характеру. Перенесення засвоєних знань можливе за умови їх узагальненості. Засвоєння характеризується швидкістю актуалізації знань, їх повнотою, системністю та рівнем дій у процесі використання цих знань

